

|| ശ്രീ ||

അഥ ശ്രീ ത്രിവിക്രമപന്ധിതാചാര്യസുത ശ്രീ
നാരായണപന്ധിതാചാര്യവിരചിതഃ

|| ശ്രീ മധവിജയഃ ||

൧൨. ദ്വാദശഃ സർഗഃ

അത്രാനന്തസ്യാന്തവേദാന്തിസിംഹേ

മുഖ്യവ്യാഖ്യാനിസ്വനേ ജ്യോത്മാണേ |

സദ്യോ മാദ്യദ്വാദിദന്തിന്ദ്രഭീമേ ഭേജേ ക്ഷോഭോ

മായിഗോമായുയുഗ്മൈഃ || ൧൨.൧ ||

സംഭൂയാമീ ചോളജദ്വീപിപുര്യോഃ പാർശ്വേ പാപാ

മന്ത്രയാമാസുരുഗ്രാഃ |

സാസൂയാ ഭൂഭൂഷണേ വായുദേവേ മുന്ധാ യദ്വദ്

ധാർത്തരാഷ്ട്രാന്തികേ പ്രാക് || ൧൨.൨ ||

സന്മാത്സര്യം ബദ്ധുമുചേടശുഭാനാം

വാചാടലോലം കോപി ഗാം ധാരകസ്യ |

മധ്യേ തേഷാം നീചനീത്യാ സമാനോ

വാചാലോടലം കോടപി ഗാംധാരകസ്യ || ൧൨.൩ ||

ഏകം തത്വം വഷ്ടി മായാമയീയം വാക്യൈഃ

പ്രാചൈത്യരപ്യവാച്യം വിധത്തേ |

പൂർവാടപൂർവാ ഹന്ത ദൗർഘട്യഭൂഷാ ചിത്രംചിത്രം
ദർശനാചാര്യനീതിഃ || ൧൨.൪ ||

മർത്യാമർത്യാമർത്യവിദിപ്തപുരോഗം വിശ്വം
ദൃശ്യം വിപ്രചംഡാലപൂർവ്വം |
ദേവാപേതം ദേദിമാനൈഃ സമാനൈഃ സാധീയഃ കഃ
സാധയേത് താമലബ്ധ്യാ || ൧൨.൫ ||

സത്യം സത്യം വ്യാവഹാര്യം വിധത്തേ സരചം
മോഹേ സരചനിരചാഹിണീ സാ |
ജ്ഞാനേ ജാതേ ദഗ്ധവസ്തുപ്രതീതം പക്ഷേ
തസ്തിംസ്തുപ്തലോഹാത്തവാർവത് || ൧൨.൬ ||

ജ്ഞാനിശ്രേഷ്ഠശ്രേഷ്ഠ വിജ്ഞാനിവർഗേ
നൈർഗുണ്യസ്ഥേ സാംപ്രതം നാമഭൂതാഃ |
ആക്രംഭം മേ ഹന്ത ശൃണ്വന്തു സോടയം ഹാഹാ
മായാവദ ഉത്സാദമേതി || ൧൨.൭ ||

ഭൂഷാ ഭാട്ടാ ന പ്രഭാകൃത്പ്രഭാടഭൂത് ത്രസ്താ
മാഹായാനികാദ്യാശ്ച യത്ര |
ദുർഗം മായാവദസത്രം ദിധക്ഷുഃ നോപേക്ഷ്യാ
നസ്തുത്തവാദാഗ്നിജിഹ്വാ || ൧൨.൮ ||

യം യം പ്രാപദ് ഭൂരിചിത്തഃ പ്രദേശം
തസ്മാത്തസ്മാദാഗതേരന്തരായഃ |
പ്രത്യജ്ഞായി വൃക്തമാര്യേണ സോഽപി
പ്രാപ്നോത് പാർശ്വം ഹി വയം ഭാഗ്യഹീനാഃ ||
൧൨.൯ ||

പ്രശ്നഃ പൃഷ്ടഃ ഖന്ധ്യതേ തേന നൂനം യുക്താം
യുക്തിം വക്തി ചാസാവഖന്ധ്യാമ് |
വാദിപ്രാതം ലജ്ജയേന്നോ വിശേഷാദ്
ആക്ഷേപ്തേതി ശ്രൂയതേ കിം നു കുർമഃ || ൧൨.൧൦
||

പ്രാച്യം ശാസ്ത്രം യത് സപാദം തു ലക്ഷം
വാക്യേനൈകേനാക്ഷിപദ്ധർഷ തീർമഃ |
ഇത്ഥം പാണ്ഡിത്യം ശൃണ്വതഃ പ്രാഗ്
യുഷ്ണാന് പ്രാപദ് ഭൂയമാനം മനോ മേ || ൧൨.൧൧ ||

വേദവ്യാസോ നേഷ വേദോ നു മുർത്തോ ദിവ്യാ
മുർതിര്യസ്യ സാ സുസ്തിതസ്യ |
തദ്രശ്ഽജ്ഞാമോ ചേതി വാണീ കൃപാണീ നൂനം
മായാപക്ഷമുലം ചരിനത്തി || ൧൨.൧൨ ||

അക്ലിഷ്ടം തത്സുത്രഭാഷ്യം ബലീയോ മാനോപേതം

കാ ക്ഷതിർനസ്തമാ ചേത് |
ആസ്മാകാഃ കേടപ്യേവമുക്ത്വാ വിലജ്ജാഃ
ലജ്ജാസിന്ധൗ ദുസ്സഹേടമജ്ജയന്നഃ || ൧൨.൧൩ ||

തസ്യ വ്യാപ്തൈഃ ശിഷ്യജ്ജാലൈസ്തു ഗൗണൈഃ
സംസത്സിന്ധൗ ശംഖചക്രാദിഭ്യുദിഃ |
മാ ഗൃഹ്യേരന് വിശ്വസത്താപാന്തരാണി
ക്ഷേമാപ്തൈത്യ നസ്തത്ര നീതിം വിധത്ത || ൧൨.൧൪ ||

ഗൗണൈസ്തർകൈർഗൗണവാക്യാദിഗുപ്തൈഃ
ഗൗണീം ബുദ്ധിം വർധയന്തേ നൃണാം തേ |
ഹംസാനാം നോ വാഗ്വിഘ്നാതപ്രവീണാഃ സിന്ധും
ഭൂയോവാരിവർഷൈരിവാബ്ദാഃ || ൧൨.൧൫ ||

ബാഹുല്യേന ഹ്യേതദുക്ത്വാ ഖലു ദ്രാഗ് ഏതേ
വിശ്വം പ്രാപ്തവന്തി പ്രകാമദ് |
അസ്തിന്നസ്തദുർശനാപായകാലേ
യദലിലോകാപായകാലേ ലയാപഃ || ൧൨.൧൬ ||

ആകർണ്യേത്ഥം തസ്യ വാണീമഥാന്യോ മാനീ
തേഷാം മാനിനാം ചിത്തവേത്താ |
സ്വാനാം ചേതോ നന്ദയന് മന്ദചേതാഃ

ധൃഷ്ടാമുച്ഛൈരാചമാചഷ്ട കഷ്ടഃ || ൧൨.൧൭ ||

തേജഃ ശങ്കാമാത്രതോ യദ് വിലീനം ധിഗ്
ഭീരുണാം മാനസം മാനഹീനമ് |
ഏകാന്തേന പ്രാപ്തതേജോവിലീനം സ്മേയോ
യസ്മാദ് ഭാതി ഹൈയംഗവീനമ് || ൧൨.൧൮ ||

യേഷാം വിദ്യാം ശാങ്കരീ ശങ്കരീ നോ
ദേവാഭീനാം ബാധ്യതാം സാധയന്തീ |
ശൗക്രീവാലം ലജ്ജയേദ് ദേവപൂജ്യം തേഷാമേഷാം
സന്നിധൗ കോ വിഷാദഃ || ൧൨.൧൯ ||

യദ്യദ്വൈതം കർക്കശർഗൗണതർകൈഃ രൂഢം
സാധ്യം നൈവ ഭാത്യസ്തു താവത് |
ഷട്കർമ്മജ്ഞർഭിദ്വ്യമന്ത്രൗഷധാഡൈഃ
ഏതൈർഗുപ്താൻ നോ വിജേതാ ഹി കശ്ചിത് ||
൧൨.൨൦ ||

യദ്യദ്വേവം ന ഹ്യുപേക്ഷ്യോ വിപക്ഷഃ കിന്തു
പ്രാപ്തോ നാധുനാഽഽക്രന്ദകാലഃ |
അപ്യദ്വന്ദസാത്മബോധപ്രതീതൈഃ
ആചാരൈര്യദ്യുക്തേ ശങ്കരാദ്വൈഃ || ൧൨.൨൧ ||

പാരംപര്യേണാടഗതം തത്ത്വശാസ്ത്രം
ഹംതോത്സന്നം നൃതനേനേത്യുദീര്യ |
തേഷാം ദോഷാ വർണ്ണനീയാ വിദഗ്ദ്ധൈഃ
സന്തോടസന്തോ വാടപി മധ്യസ്ഥലോകേ ||
൧൨.൨൨ ||

സ്വാഭിപ്രായോ ബ്രഹ്മവത് സ്യാദവാച്യോ
മായാശക്ത്യാ സരചനിരചാഹസിദ്ധിഃ |
ഇത്ഥം നീത്യാ ശാസ്ത്രീത്യേവ ബാധ്യഃ സരോ
ലോകഃ സ്വാത്മനോ യഃ പരഃ സ്യാത് || ൧൨.൨൩ ||

ഗ്രാമേഗ്രാമേ വാര്യതാം മാനനൈഷാം പൂരചംപൂരചം
സാമപുരൈരൂപായൈഃ |
സംപ്രാപ്താനാം മാനഭംഗായ കാര്യം
ഗ്രംമാകർഷാദ്യുദ്യന്തൈരസ്മദീയൈഃ || ൧൨.൨൪ ||

ഇത്യാദ്യേതേ കാര്യമാലോച്യ കാലേ
ചക്രൂരചക്രാശ്ചക്രിഭക്തപ്രതീപദ് |
യോഗ്യാ മംക്തും തേടന്യഥാ സ്യുഃ കഥം വാ
ദ്യുഃഖോഗ്രാമദസ്യംധതാമിസ്രസിംധൗ || ൧൨.൨൫ ||

വ്രത്യകാരംവാസുദേവദിഷ്ഠം തേ പ്രാജ്ഞം മന്യം
പുന്ധരീകാഭിധാനദ് |

വാദവ്യാജാക്ഷേപകാമാഃ കുമാത്രാത് ചക്രൂര്യത്തം
രൂപ്യപീഠാലയേടമീ || ൧൨.൨൬ ||

യദാത് സിംഹം ഗ്രാമസിംഹോടശുചീച്ഛേരാ
ഹംസം കാരകോ യദദേവൈകദൃഷ്ടിഃ |
യദന്തായീ ഭൂരിമായസ്തരക്ഷും തദദ്
വിദദാഭ്യമാഹ്യാസ്ത മൃഗഃ || ൧൨.൨൭ ||

അപ്യല്പോടസൗ ന ഹ്യുപേക്ഷാംബഭൂവേ
ലോലാത്മേവാദക്ഷപക്ഷഃ പതംഗഃ |
മധ്യേനാഹോ ദുസ്തരേണ സ്വഭാവാത്
തേജോരാജീരാജീതേനാഗ്നിനേവ || ൧൨.൨൮ ||

മാനൈർമാനൈർഭാസമാനോടസമാനൈഃ
ആക്ഷിപ്യേനം സ്വം മതം സാധയിത്വാ |
പ്രീത്യേ വിഷ്ണോരുത്തമപ്രീതിതീർത്ഥമാ
വേദവ്യാഖ്യാം വേദവേദീ ചകാര || ൧൨.൨൯ ||

ആമ്മായം യേ പേഠുരാമ്മായപൂരാം പ്രാപ്താ
വിപ്രാസ്തത്ര കൗതൂഹലേന |
പര്യാസീനാസ്താവദാചാര്യവര്യം പ്രേക്ഷ്യം
പ്രേക്ഷാംചക്രിരേടനേകസംഖ്യാഃ || ൧൨.൩൦ ||

ഉക്താംഗേഭ്യഃ കാദികാൻ വ്യംജയന്തം
തത്തന്മാത്രാവ്യംജനാദൗ പ്രവീണമ് |
തിസ്രോഽവസ്ഥാസ്തദ്ഗുണൈർഭാവയന്തം ദേവാ
ദ്യുഷ്ട്യാ ഹ്യസ്തുരന് ദേവദേവമ് || ൧൨.൩൧ ||

ആദൗ ഹ്രസ്വത്വേന വത്സാനുസ്യത്യാം
മാത്രാപാദൗ വർത്തയന് ദൃശ്യമാനഃ |
കുര്യന്നന്യാശ്ചാഗ്ര്യരൂപാ വിവൃത്തിഃ
ഗോവിന്ദശ്രീരാസ ഗോവിന്ദഭക്തഃ || ൧൨.൩൨ ||

മാംഗല്യാംഗവ്യക്തഭാവോ ത്രിലോകീം രംഗാരൂഢാ
വിസ്തുയം പ്രാപയന്തി |
കൃഷ്ണേവാനന്യാ മാന്യവിന്യാസപാദാ രേജേ
മാധവീ സുസ്വരാ വേദവാണീ || ൧൨.൩൩ ||

ഗാൻദീര്യാദ്വൈദ്യര്യക്തമൗദാര്യകാരൈഃ
നാനാനാദശ്ലാഘ്യമുച്ഛാരണം തത് |
ശീക്ഷാശിക്ഷാലക്ഷണാനാം ഹി ലക്ഷ്യം
മാന്യം മന്യേ ധന്യബുദ്യേരതുല്യമ് || ൧൨.൩൪ ||

കാല്പീഃ ക്ലീപ്തീര്യംജയന് ഛാന്ദസീശ്ച വ്യക്തം
ശാബ്ദം ശാസ്ത്രമുദ്ഭാവ്യ ഭൂയഃ |
സ വ്യാചഖ്യാവ്യക്തനൈര്യക്തമാർഗോ ജ്യായാൻ

ജ്യോതിരോദിനാം വേദമിത്ഥമ് || ൧൨.൩൫ ||

ശ്രൗതേ വ്യാഖ്യോച്ചാരണേ ചാരുണീ തേ
മാദ്യുഗ്ദേഹീ വർണയേദസ്യ കോ നു |
വാഗീശാനൈരപാഗപിഹംഗേംദ്രജീവൈഃ
ഭൂര്യാശ്ചരൈരപർണിതേ യേ പ്രണമ്യ || ൧൨.൩൬ ||

ഉരംദസ്സാർഥം സാർഥമത്രാമുനേതഥം പ്രോക്തം
ശ്രുത്വാ ബ്രാഹ്മണാ ബ്രഹ്മണേവ |
സരോ സൗമ്യാ ജിഷ്ണുജിജ്ഞാസയാടമീ പ്രാപ്യ
പ്രോചുശ്ചിത്രകായാഭിധാനമ് || ൧൨.൩൭ ||

പ്രാജ്യപ്രജ്ഞഃ പ്രാജ്യയാ പ്രജ്ഞയാടസൗ
ഹന്താവോചന്മന്ത്രവർണാഭിധേയമ് |
തത്പ്രത്യർഥീ പ്രാർഥ്യതേ വക്തുമേതത്
പ്രാജ്ഞാസ്താഭിഃ ശ്രോതുകാമൈർഭവാംശ്ച ||
൧൨.൩൮ ||

ഇത്യുക്തസ്തൈരേഷ വിസ്താരിബുദ്യേഃ പ്രാപ്തം
സാമ്യം സംപ്രവൃത്തോ ദൂരാത്ഥാ |
ഹാസ്യോടത്രാഭൂദ് വാസുദേവപ്രഭാർഥീ യദപത്
പൂരപം പൗന്ദ്രകോ വാസുദേവഃ || ൧൨.൩൯ ||

ആണ്ടാദേശാദുത്തരം രാദിശബ്ദം ശ്രുതപാ
നാരേത്യുക്തവംതം പദം തമ് |
വ്യാഖ്യാലഘ്യാദൈതരേയാദിസൂക്തേ
പൃഥ്വീദേവാ നിന്ദനീയം നിനിന്ദുഃ || ൧൨.൪൦ ||

ശാർദ്ദുലാഖ്യാം പ്രാപ്യ സംഭാവിതഃ പ്രാഗ് ലോകേ
ധൂർത്തോ മായിഗോമായുരേഷഃ |
വാദിദീപിധചംസിനം മധചസിംഹം പ്രാപ്തോ
ഹീതമം ശബ്ദശേഷോ ബഭൂവ || ൧൨.൪൧ ||

കൃഷ്ണാദീഷ്ടാ ശാസ്ത്രവിസ്പഷ്ട സംജ്ഞാ യാ
സ്വീയാ ശ്രീഃ പാലിതാ സദ്വിജേന |
പദ്മാഖ്യാസത്സൈസംധവേനാടഹൃതാം താം
ശുശ്രോവാഗ്ര്യാനന്ദതീർഥാഖ്യാപാർഥഃ || ൧൨.൪൨ ||

തൂർണം തീർണാദഭ്രമാർഗോടഥ സാര്യഃ
സംപ്രാപ്തോടസൗ ഗോഗണൈർദീഷ്വയിത്വാ |
സംയമ്യാന്തര്യംത്യുകാമേന ഹാസ്യം
സംപ്രാപ്തശ്രീർനിർജിതം തം ജഹാസ || ൧൨.൪൩ ||

ദുഷ്ടാത്മാടസൗ ഭദ്രമേകാകിനം യഃ ക്ഷേപ്തം
ഹേതുഃ സൗഖ്യദാഖ്യം ബഭൂവ |
ഹര്യംശോടയം തം ന ചക്ഷാമ ദുയഃ തോകേ

സന്നേ സുകരം കേസരീവ || ൧൨.൪൪ ||

തസ്യ ത്രാസാത് പൃഷ്ഠതസ്തിഷ്ഠതോടഭൂത്
ക്ഷേമാപേക്ഷീ യോ ജനഃ പ്രാഗ് ജിതോടപി |
മധ്യേടന്യേഷാം ഗോതതീസ്തത്പ്രയുക്താഃ
സോടഭ്യജ്ജിഷ്ണുഃ പഞ്ചശൈർഗോവിശേഷൈഃ ||
൧൨.൪൫ ||

വിഷ്ണോർഭൂയഃ ശോഭയദ്ഭിഃ പദാന്തം
പാരംപര്യേണേര്യമാണൈരവാശൈഃ |
ഗോവ്രാതൈസ്തം ദാരയിത്വാ നൃഗൃഹ്ണാത്
കഞ്ചാഖ്യാനം സിന്ധുപം മധപാർഥഃ || ൧൨.൪൬ ||

ആസ്താമാസ്താമേഷ വോ വിശ്വമോഷോ രേരേ
മായാവാദിചോരാ ഭവേത |
ഭൃഷ്ടാഭൃഷ്ടാ നിഗ്രഹീതാ ധ്രുവം വഃ പ്രാപ്തഃ കാലോ
ഭാഗ് ഗൃഹാന്തം പ്രവേഷ്യൂഥ് || ൧൨.൪൭ ||

തേജോ വിദ്വചക്രചന്ദ്രസ്യ ലീനം വിധ്വസ്താടലം
വാദിനക്ഷത്രലക്ഷ്മീഃ |
വിശ്വവ്യാപ്തം യത് തു തദ്ദീപ്തിമൂലം യുഷ്മത്പ്രേഷ്ഠം
തന്നിരസ്തം തമശ്ച || ൧൨.൪൮ ||

പുരാശാമാപുര്യ വിശ്വപ്രകാശീ ഗോസംഭോഹൈഃ
സപ്തവിദ്യാഖ്യവാഹഃ |
യുഷ്മാഭിഃ കിം നൈക്ഷി ദേവീപൃതേടസൗ ദേവഃ
സാക്ഷാത് സരവീത്സരവീപഃ || ൧൨.൪൯ ||

സരാധാരം ബ്രഹ്മസംജ്ഞം വിഹായോ
രമ്യാകാരം ശാരദേംദീവരാഭമ് |
സന്നിർണീതം ഗുണ്യലം ശബ്ദഭേദൈഃ മധ്യാദിത്യം
സംശ്രിതം കോടപിധത്തേ || ൧൨.൫൦ ||

വിധാവതവിധാവത ത്വരിതമത്രിവാദാസുരാ-
അദഭ്രധിഷണാഭിയോ നരഹരിർഹി ജാജചല്യതേ |
സ യുക്തിനഖരൈഃ
ഖരൈർമുഖരമൂർഖദുഃഖാംകുരൈഃ വിദാരയതി
ദാരൂണപ്രവചനപ്രണാഭോടപ്രിയാന് || ൧൨.൫൧ ||

ധത്തേ രൂപാണ്യനന്താനൃപി ഭൂവനപതേ ര്യോ
ഹൃദാടപ്യേക പക്ഷോ ദക്ഷഃ
സദ്ഭ്യോടഖിലേഭ്യോടപ്യമൃതമിഹ ദദൗ കേവലം
യോ ന മാത്രേ |
പക്ഷിശ്രേഷ്ഠോടപരഃ സന്നമിതമതിപഭോടസംപദേ
സ്യോദയം വോ മാ

ദർപം മായിസർപാ ഭജതഭജത താസ്താ ഗൃഹാ
ദ്രാഗ് ദ്വിജിഹ്വാഃ || ൧൨.൫൨ ||

വേദവ്രാതസുദർശനഃ
പരിലസത്തർകാഖ്യശംഖധ്വനിഃ
വിദ്രോജിഷ്ണുപുരാണ സംഹതിഗദഃ
ശ്ലോകൗഘശാർങ്ഗാനപിതഃ |
സത്സുത്രേഷ്വിതിഹാസനംദക്ഷണോ
മധ്യാഖ്യനാരായണഃ
പ്രാപ്തോ വോ നിജിഷ്യക്ഷയാ ദ്രവത ഹേ
മായാവിദേവദിഷഃ || ൧൨.൫൩ ||

ഇതി നിഗദതി മായാവാദിവിദേഷ്യ വേഷേ
ശുഭജനനികരേ സ്വാരാമതോടസ്മാത് പ്രയാതഃ|
ന്യവസദമരധിഷ്ണേ്യ പ്രാഗ്രവാടാഭിധാനേ
ഗുരുമതിരഭിനംദന് ദേവമാനംദമൂർത്തിമ് || ൧൨.൫൪ ||

|| ഇതി ശ്രീമത്കവികുലതിലക
ത്രിവിക്രമപംഡിതാചാര്യസുത
ശ്രീനാരായണപംഡിതാചാര്യവീരചിതേ
ശ്രീമധ്വവിജയേ
ആനംദാംകിതേ ദ്വാദശഃ സർഗഃ ||